

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра

агрономії та землеустрою

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан аграрного факультету

Лілія МАРТИНЕЦЬ
«25» жовтня 2023 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ІНОЗЕМНА МОВА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти

бакалавр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
агарний	18 Виробництво та технології 20 Аграрні науки та продовольство 19 Архітектура та будівництво»	181 Харчові технології 201 Агрономія 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва 208 Агрінженерія 193 Геодезія та землеустрій	Харчові технології Агрономія Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва Агрінженерія Геодезія та землеустрій

Розробник Курило Вікторія Анатоліївна- старший викладач кафедри
и: агрономії та землеустрою

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії):
агрономії та землеустрою

(назва кафедри)

Протокол № 1 від 15 вересня 20 23 р.

Завідувач кафедри (голова предметної комісії):

(підпис)

Халін С. Ф.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету:

Аграрний

(назва факультету)

Протокол № 10 від 12 жовтня 20 23 р.

Голова методичної комісії:

(підпис)

Овчаренко О. А.

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Іноземна мова» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавр галузі знань 18 Виробництво та технології, 20 Аграрні науки та продовольство, 19 Архітектура та будівництво , формує інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності, програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища.

Завдання вивчення дисциплін:

1. Формувати у здобувачів вищої освіти загальні та професійно-орієнтовані комунікативні мовленнєві компетенції для забезпечення їхнього ефективного спілкування у професійному середовищі.
2. Сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти здатності до самоосвіти, що надасть їм змогу продовжувати вивчати мову і після закінчення закладу вищої освіти.
3. Залучати здобувачів вищої освіти до таких академічних видів діяльності, які активізують і розвивають увесь спектр їхніх пізнавальних здібностей.
4. Допомагати здобувачам освіти у формуванні загальних компетенцій з метою розвитку їх особистої мотивації (цінностей, ідеалів); зміцнювати впевненість здобувачів вищої освіти як користувачів мови.
5. Досягти розуміння важливих і різнопланових міжнародних соціокультурних проблем, для того щоб діяти належним чином у культурному розмаїті професійних та академічних ситуацій.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки:

дисципліни, що передують: дисципліни за попередні роки навчання;

дисципліни, що забезпечуються: дисципліни за наступні роки навчання.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми **Агрономія**.

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК5 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих та технологічних задач.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН04. Здатність порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономія.

ПРН05. Проведення літературного пошуку українською та іноземною мовами та аналізування отриманої інформації.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми **Харчові технології**.

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК12 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК20. Здатність укладати ділову документацію та проводити технологічні та економічні розрахунки.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН4. Проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань.

ПРН22. Здійснювати ділові комунікації у професійній сфері українською та іноземною мовами

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми **Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва**

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері технологій виробництва та переробки продукції тваринництва при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і проведення досліджень та / або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК5. Здатність застосовувати доцільні системи та способи утримання сільськогосподарських тварин і контролювати та оптимізувати мікроклімат технологічних приміщень.

СК6. Здатність застосовувати базові знання економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва.

СК12. Здатність аналізувати господарську діяльність підприємства, вести первинний облік матеріальних цінностей, основних засобів, праці та її оплати.

СК13. Здатність використовувати спеціальні знання для проведення санітарно-гігієнічних і профілактичних заходів на фермах та інших об'єктах із виробництва і переробки продукції тваринництва.

СК14. Здійснювати фахове використання технічних засобів для виробництва і переробки тваринницької продукції

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН7. Здійснювати пошук, оброблення та узагальнення інформації із застосуванням сучасних інформаційних технологій

ПРН11. Забезпечувати оптимальні умови утримання сільськогосподарських тварин і мікроклімат технологічних приміщень

ПРН22 Здатність на підставі знань з матеріалознавства, технічної механіки та технологічного обладнання цехів здійснювати фахове використання відповідної техніки, якісно виконувати елементи технологій у галузі тваринництва й первинної переробки тваринницької сировини.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми **Геодезія та землеустрій**:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі геодезії та землеустрою.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН01. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми **Архітектура та будівництво**

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та вирішувати практичні завдання у сфері будівництва та цивільної інженерії, що характеризуються комплексністю і системністю, на основі застосування основних теорій та методів фундаментальних та прикладних наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК04. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Програмні результати навчання (РН):

РН03. Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми **АгроЯнженерія:**

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі агропромислового виробництва, що передбачає застосування певних знань та вмінь, технологічних методів та прийомів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		дenna форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 18 Виробництво та		обов'язкова

	<p>технології 20 Аграрні науки та продовольство 19 Архітектура та будівництво</p> <p>Спеціальність: 181 Харчові технології 201 Агрономія 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва 208 Агроінженерія 193 Геодезія та землеустрій</p> <p>Освітня програма: Харчові технології Агрономія Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва Агроінженерія Геодезія та землеустрій</p>	
Змістових модулів – 1		Рік підготовки:
Загальна кількість годин: 120 год		1-й –
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи здобувача - 2	<p>Рівень вищої освіти: перший</p> <p>Ступінь освіти: бакалавр</p>	Семестр
		1-й – 2-й 1-й – 2-й
		Лекції
		0-год.
		Практичні, семінарські
		28-год. 28-год. 4год.4 год
		Лабораторні
		- год. - год.
		Самостійна робота
		64 год. . 112 год.
		Форма контролю: залік

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. A world of deference

Тема 2. Our University. Academic Integrity

Тема 3. Agriculture in Ukraine

Тема 4. Agriculture in Great Britain

Тема 5. My future speciality

Тема 6. The working week

Тема 7. The leisure time

Тема 8. Getting it right. Advice. Obligation. Permission

Тема 9. Our changing world

Тема 10. What matters to me

Тема 11. Passions and Fashions

Тема 12. Communication systems

Тема 13. No fears! Verb patterns

Тема 14. It depends how you look at it. Conditionals

Тема 15. Seeing is believing. Modals of probability

Тема 16. All things high tech. Reported speech.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма					заочна форма					
	усьо го	у тому числі				усього	у тому числі				у
		л	п	лаб	с.р.		л	п	ла б	с.р.	
Тема 1. A world of deference	7		3		4	7		0,5		14	
Тема 2. Our University. Academic Integrity	7		3		4	7		0,5		6,5	
Тема 3. Agriculture in Ukraine	7		3		4	7		0,5		6,5	
Тема 4. Agriculture in Great Britain	7		3		4	7		0,5		6,5	
Тема 5. My future speciality	7		3		4	7		0,5		6,5	
Тема 6. The working week	7		3		4	7		0,5		6,5	
Тема 7. The leisure time	7		3		4	7		0,5		6,5	
Тема 8. Getting it right. Advice. Obligation. Permission	7		3		4	7		0,5		6,5	
Тема 9. Our changing world	8		4		4	8		0,5		7,5	
Тема 10. What matters to me	8		4		4	8		0,5		7,5	
Тема 11. Passions and Fashions	8		4		4	8		0,5		7,5	
Тема 12. Communication systems	8		4		4	8		0,5		7,5	
Тема 13. No fears! Verb patterns	8		4		4	8		0,5		7,5	
Тема 14. It depends how you look at it. Conditionals	8		4		4	8		0,5		7,5	
Тема 15. Seeing is believing. Modals of	8		4		4	8		0,5		7,5	

probability										
Тема 16. All things high tech. Reported speech.	8		4		4	8		0,5		7,5
Усього	120	0	56	0	64	120		8		112

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. A world of deference	3
2	Тема 2. Our University. Academic Integrity	3
3	Тема 3. Agriculture in Ukraine	3
4	Тема 4. Agriculture in Great Britain	3
5	Тема 5. My future speciality	3
6	Тема 6. The working week	3
7	Тема 7. The leisure time	3
8	Тема 8. Getting it right. Advice. Obligation. Permission	3
9	Тема 9. Our changing world	4
10	Тема 10. What matters to me	4
11	Тема 11. Passions and Fashions	4
12	Тема 12. Communication systems	4
13	Тема 13. No fears! Verb patterns	4
14	Тема 14. It depends how you look at it. Conditionals	4
15	Тема 15. Seeing is believing. Modals of probability	4
16	Тема 16. All things high tech. Reported speech.	4
Разом:		56

Теми лабораторних занять

Не передбачено.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. A world of deference	4
2	Тема 2. Our University. Academic Integrity	4
3	Тема 3. Agriculture in Ukraine	4
4	Тема 4. Agriculture in Great Britain	4
5	Тема 5. My future speciality	4
6	Тема 6. The working week	4
7	Тема 7. The leisure time	4
8	Тема 8. Getting it right. Advice. Obligation. Permission	4
9	Тема 9. Our changing world	4
10	Тема 10. What matters to me	4
11	Тема 11. Passions and Fashions	4
12	Тема 12. Communication systems	4
13	Тема 13. No fears! Verb patterns	4
14	Тема 14. It depends how you look at it. Conditionals	4
15	Тема 15. Seeing is believing. Modals of probability	4
16	Тема 16. All things high tech. Reported speech.	4
Разом:		64

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни:

1. Підготовка до практичних занять.
2. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації).
5. Виконання завдань самостійної роботи.
6. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання, які використовуються викладачем під час викладання дисципліни:

- інтерактивні методи; «Interview», «Round Table», «Reflexive Circle», «Hot summary», «Project», «Expert Groups», «Dozens of questions», «Excursion»;
- комунікативний метод;
- кооперативне навчання або робота в малих групах;
- проектна діяльність;
- прямий метод;
- інтегроване вивчення мови.

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

До основних форм контролю відносяться:

- залік, екзамен.

До основних методів оцінювання відносяться:

- опитування;
- презентації, доповіді;
- тестування.

Таблиця 5.1– Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти спеціальності, освітньої програми.

Поточний контроль																Семестровий контроль	Сума	
T 1	T 2	T 3	T4	T 5	T 6	T 7	T8	T 9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T 16			
6	4	4	5	5	3	2	4	3	4	4	4	4	4	4	2	2	40	100

T1, T2 ... T16 – теми навчальної дисципліни.

Результати навчальних досягнень за навчальною дисципліною здобувачів вищої освіти здійснюється за критеріями, що запроваджені в університеті за 100-балльною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою, що доводяться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті. Загальна оцінка визначається, як сума балів за всі виконані завдання.

Таблиця 5.2 Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт) спеціальності **201 Агрономія**

Результати навчання	Види робіт		
	Практична робота	Тест	Усна відповідь
ПРН04. Здатність порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономія.	+	+	+

ПРН05. Проведення літературного пошуку українською та іноземною мовами та аналізування отриманої інформації.	+	+	+
--	---	---	---

Таблиця 5.2 Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт) спеціальності **192 Будівництво та цивільна інженерія:**

Результати навчання	Види робіт		
	Опитування	результати виконаних завдань/доповідей/досліджень	Тестування
ПРН03. Презентувати результати власної роботи та аргументувати свою позицію з професійних питань, фахівцям і нефахівцям, вільно спілкуючись державною та іноземною мовою	+	+	+

Таблиця 5.2 Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт) спеціальності **193 Геодезія та землеустрій:**

Результати навчання	Види робіт		
	опитування	результати виконаних завдань/доповідей/досліджень	Тестування
ПРН01. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності.	+	+	+

Таблиця 5.2 Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт) спеціальності **181 Харчові технології.**

Результати навчання	Види робіт		
	опитування	результати виконаних завдань/доповідей/досліджень	Тестування
ПРН4. Проводити пошук та обробку науково-технічної інформації з різних джерел та застосовувати її для вирішення конкретних технічних і технологічних завдань.	+	+	+

ПРН22. Здійснювати ділові комунікації у професійній сфері українською та іноземною мовами	+	+	+
--	---	---	---

Таблиця 5.2 Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт) спеціальності 208 Ароінженерія

Результати навчання	Види робіт		
	опитування	результати виконаних завдань/ доповідей/ досліджень	Тестування
ПРН1. Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності	+	+	+

Таблиця 5.2 Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт) спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки

Результати навчання	Види робіт		
	опитування	результати виконаних завдань/ доповідей/ досліджень	Тестування
ПРН7. Здійснювати пошук, оброблення та узагальнення інформації із застосуванням сучасних інформаційних технологій	+	+	+
ПРН11. Забезпечувати оптимальні умови утримання сільськогосподарських тварин і мікроклімат технологічних приміщень	+	+	+
ПРН22 Здатність на підставі знань з матеріалознавства, технічної механіки та технологічного обладнання цехів здійснювати фахове використання відповідної техніки, якісно виконувати елементи технологій у галузі тваринництва й первинної переробки тваринницької сировини.	+	+	+

Критерії оцінювання

Таблиця 5.3 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	Залік, екзамен
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (за потребою)

Програмне забезпечення: Office 365. Методичне забезпечення з використанням корпоративної платформи Teams і Moodle Комп'ютер, мультимедійний проектор.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Англійська мова. Посібник для студентів агробіологічних та екологічних спеціальностей// Укл. Л.Л. Ритікова.- Київ, НУБіП, 2011.-242с.
2. New Headway (5th Edition) Intermediate Student's Book. Student's Book with Online Practice / Liz and John Soars, Paul Hancock. – Oxford, 2018.
3. Безпалова А.М. Англійська мова для студентів біологічних та зооветеринарних спеціальностей: навч. посіб. / А.М. Безпаленко, Т.О. Грабовська, О.С. Сиротін.- Київ, НУБіП, 2010.- 169с.
4. Лазарєва О.Я. Англійська мова для студентів технічних ВНЗ: навч.посіб./ О.Я. Лазарєва, О.О. Ковтун, С.С. Мельник.- Харків: Підручник НТУ «ХПІ», 2013.-240с.
5. Тупченко В.В. Методичні вказівки до усних тем з курсу «Англійська мова (за професійним спрямуванням)»/ В.В.Тупченко, Н.Л. Дергачова, О.А.Сорокіна, Ю.В.Баранова, Л.Д. Єфімцева, О.П. Троян.- Луганськ,2013.- 62с.
6. Лазарєва О.Я. Англійська мова для студентів технічних ВНЗ: навч. посіб. /

- О.Я. Лазарєва, О.О. Ковтун, С.С. Мельник. – Харків: Підручник НТУ «ХПІ», 2013. – 240 с.
7. New Headway, intermediate. Student's Book. Oxford University Press, 2000. Workbook. Teacher's Book
  8. Сусол Л. О., Ходжикян Д. Р. Англійська мова для студентів аграрних навчальних закладів: навчальний посібник / Л. О. Сусол, Д. Р. Ходжикян, – Одеса, 2019. – 125 с.
  9. Тупченко В.В. Методичні вказівки до усних тем з курсу «Англійська мова (за проф. спрямуванням)» / В.В. Тупченко, Н.Л. Дергачова, О.А. Сорокіна, Ю.В. Баранова, Л.Д. Єфімцева, О.П. Троян. – Луганськ, 2013. – 62 с.

Електронні ресурси

1. nbuv.gov.ua – електронний каталог Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
2. korolenko.kharkov.com – електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка.